

Pograjski turistični dom je dobil novo, lepšo obleko

Turistični dom v Polhovem Gradcu tudi uradno odprt

Po kakih dveh letih mirovanja, je turistični dom v Polhovem Gradcu, okrog katerega se je dvigalo toliko prahu, te dni znova odprla svoja vrata. Pravzaprav jih je novi najemnik Dušan Kmetič, ki je ponujeno priložnost (bil je izžreban med večimi kandidati za novo najemništvo) zgrabil z obema rokama: podjetni mož je temeljito obnovil vso notranjost zgradbe (še zlasti kuhinjo, kjer je bilo treba obnoviti praktično vse), preuredil in izboljšal je sanitarije, popravil streho nad jedilnico in veceji, marsikaj pa je postoril tudi v sami (ožji) okolici doma. Prvi gostje so vstopili 1. maja, uradno pa je bil dom odprt mesec dni kasneje – 1. junija.

»Dolgo sem iskal kak podoben prostor, potem pa sem našel tega in sicer prek malih oglasov,« nam je povedal Dušan Kmetič, ki je sicer doma iz Trzina. »Škoda, ker je vse tako propadalo. Pa sem vzel nekaj kredita in delal. Rok za odprtje so mi dali do 1. maja. Ne pričakujem, da se bodo vložena sredstva

kmalu povrnila, še počasneje pa se bo najbrž vračal izgubljeni renome doma.«

V teh kisljih dneh Dušan Kmetič in njegovi domači, ki mu pomagajo najbrž nimajo veliko dela. Največ gostov pride z lepim vremenom, ko poromajo cele trume izletnikov proti okoliškim hribom. Izjema so mladoporočenci (ohceti) in skupine maturantov, ki naročajo rezervacije ob koncu tedna.

In s čim lahko gostom te dni postrežejo v turističnem domu v Polhovem Gradcu? »Hišna poslastica naj bi bila predvsem divjačina: srnji ragu, srnjakov golaž in zrezki iz divjačine. Na voljo pa so tudi razne kmečke jedi, ajdovi žganci, pograjška rezina, skutni žličniki in še kaj. Zdaj razmišljam, da bi vsako soboto povabili še kak ansambel, da bi poskrbel za pravšnje vzdušje; pripravljamo pa tudi Dan piva, h kateremu bi radi pritegnili tudi popularnega Rifleta-Svejka«, pravi Dušan Kmetič.

BRANKO VRHOVEC

FRANC TROBEC IMA KAR 60 GLAV ŽIVINE

»Nikoli nisem delal drugega kakor kmetoval«

Kako z le nekaj parov pridnih rok uspešno voditi velik »grunt«, ki se vrh vsega otepa še z obupno osamljenostjo in strmim brežnatim terenom, si danes ne upa pomisliti nihče.

O tem bi morali povprašati Franca Trobeca s Setnika nad Polhovim Gradcem, Suškega Frencka, kot mu drugače pravijo, ki se s svojimi žulji in izjemno vztrajnostjo očitno ni ustrašil tudi tega. Čeprav imajo pri hiši za delo na voljo le troje parov rok (razen samega gospodarja Franca in njegove žene, še sin Tomaž, medtem ko so drugi štirje otroci večidel zdoma) so že nekaj časa daleč največja kmetija v vsej bližnji, najbrž pa tudi daljni soseski. Največja po številu glav v hlevu, saj jih imajo kar 60!

»Nikoli nisem delal drugega kakor kmetoval,« pravi skromno pridni gospodar Franc Trobec. »So pa ti bregovi vražje težki za obdelavo, saj s stroji nikakor ne moreš povsod. Tudi orati je zaradi skal in brežnatega terena zelo težko. Če pa se že lotiš, lahko samo kaj polomiš. Prav zato raje več pasemo in siliramo. Za pašnike pa je to kar dober svet. Toliko živine kot jo imamo zdaj, je res še nismo imeli nikoli. Včasih smo jo premogli največ dvajset glav, toda danes hiribovski kmet s tako »malenkostjo« najbrž ne bi preživel. Sam delam od jutra do trde noči in ne poznam počitka. Zdaj sem upokojen, toda penzija je slaba. S kmečkim delom v hribih je pa tako: samo če pridno delaš, lahko še preživiš.«

Pri Sušnikovih so prepričani, da je za tako veliko površino, kakor jo imajo oni (45 hektarov z gozdovi pred) to največ živine, kar je mogoče zrediti. Pasejo večidel po bregovih, drugo uporabno zemljo pa obdelajo. Krompirja v glavnem pridelajo le toliko, kot ga

rabijo za sproti, nekaj več – na pol hektarja – pa zasejejo silažne koruze, pa še to le najzgodnejšo sorto, saj poznejša tu gori ne dozori. Vse drugo, kar potrebujejo pa morajo kupiti. Pri silaži si Sušnikovi pomagajo s štirimi silosi, silirajo pa tudi na prostem pod folijo. Pri hiši so tudi štirje traktorji, ki pa so, kot pravi gospodar Franc, vsi že krepko izrabljeni.

Vonj po živini, gnojevki, silaži, dišečih pašnikih in zrahljani ornici je »zastropil« tudi Sušnikova dekleta, zato ni prav nič čudnega, da se je za kmetijstvo ogrela tudi Trobčeva mlajša hči Urška. Zdaj študira na Biotehnični fakulteti v Ljubljani.

Marsikaj žulj iz domačih bregov in lazov pa bi najbrž lahko pokazala tudi starejša hči Marija, ki že nekaj let živi v Kobaridu, kjer je zaposlena kot učiteljica. Domov prihaja le ob vikendih, pa še to ne vselej, saj jo je že navsezgodaj zmamilo v šport: danes je državna prvakinja v gorskem teku! Posebna miza ob steni »hiše« se kar šibi od pokalov in drugih odličij, ki jih je prinesla z raznih tekmovanj. Kadar je doma, pa poprime prav za vsako kmečko delo, pa naj si bo to v hlevu ali na njivi. O tem pravi: »Že vseskozi rada delam na kmetiji. Prav zato tudi skušam vsak teden priti domov. Že od majhnega sem morala delati po cele dneve, zato mi to ne more biti težko. Šport, s katerim se ukvarjam, pa zahteva prav vztrajnost.«

Domačijo Sušnikovih povezuje z glavnim setniškim cestnim vozliščem pot, ki so jo zgradili z občinsko pomočjo. Sem gor včasih zaidejo izletniki, ki romajo po pograjski planinski pešpoti, toda še ti so redki, kakor so redke domačije, ki še vztrajajo v teh bregovih

B. VRHOVEC

za traktorje le v Dragi v občini Šiška. Organi KS so skrbeli tudi za vzdrževanje krajevnih poti. Redno je bil napeljan potreben gramoz. Urejena je bila zimska služba – redno pluzenje. S primernim gramozom so bila oskrbovana tudi pokopališča na Golem in Kureščku.

V pristojnih organih je že planirano in pretežno organizirano delo za realizacijo sledečih nalog:

- rekonstrukcija lokalne ceste Ig, Golo, Rob;
- delna rekonstrukcija in položitev asfalta na cesti od Gasilskega doma na Golem do pokopališča;
- razširitev pokopališča na Golem, napeljava vodovoda in gradnja mrliške vežice;
- rekonstrukcija krajevnih cest: Zapotok – Četež, Kurešček – Rogatec, se že dela Golo – zaselek Selnika v smeri Benšetovega grabna, Golo – Gora, Lovšin – Hrastje, Škrilje – do lokalne ceste, predvidoma še položitev asfalta v vasi Zapotok in Visoko;
- zaključna dela PTT omrežja s postavitvijo centrale in napeljave priključkov
- vodovod v vasi Rogatec in postavitve transformatorja
- napeljava javne razsvetljave v vaseh, kjer je še ni
- pod osrednim spomenikom NOB na Golem izgradnja asfaltne ploščadi za gradbeno in športno dejavnost
- sanacija divjih odlagališč odpadkov in smeti na celotnem območju in organiziranje odlaganja odpadkov na določen kraj
- vzdrževanje spomeniških obeležij in spomenikov NOB
- izboljševanje kmetijskih zemljišč
- vzdrževanje vseh krajevnih poti z zimsko službo.

To so predlogi skupščine KS starega sestava za srednjeročni plan 1990–1994. Novi sestav skupščine KS s svojimi organi bo presodil, katere naloge so prednostne in za izvedbo katerih nalog bo organizirano nastopil takoj. Seveda tudi doslej ni vse teklo gladko in samo po sebi.

Pregled opravljenega dela in že zastavljenih nalog nam pove, da smo si intenzivno prizadevali za razvoj celega območja KS. Omenjenih nalog zagotovo ne bi mogli uresničiti brez prizadevnosti krajanov, vseh članov skupščine KS, vseh njenih organov, odborov in komisij, zlasti pa izvršnega sveta skupščine s predsednikom Alojzom Kraljičem in podpredsednikom izvršnega sveta Jožetom Virantom ter tajnikom KS Justinom Miheličem. Priznanje pa gre tudi delegaciji za zbor KS občine Ljubljana Vič–Rudnik.

Vsem domačim in zunanjim sodelavcem, ki so k razvoju naše KS kakorkoli pomagali iskrena hvala.

Predsednik skupščine KS starega sestava LUDVIK GOLOB

PREDSTAVLJAMO VAM NAŠ KRAJ:

PRESEERJE

S složnim delom do boljše ceste

Ko so v Preserju letos spomladi slovesno sprejeli nov orodni gasilski avto, sta pri obredu – morda prvič pri nas ob takšnem dogodku – sodelovala tudi krajevna župnika. Preserčani pač nekaj dajo na svojo staro vaško tradicijo, ki je bogata in razgibana, kakor je razgibano preserško hribovje. Nič čudnega potem, da imajo v vasi še pravega kovača, ki kuje konje in izdelovalca koles za lojtrske vozove.

Udarništvo, vredno sto starih milijard

Četrti vogal preserškega vaškega življenja pa prejkone obstaja udarništvo. Krajski Preserja so, če pozabimo na gradnjo poznobaročne vaške cerkve sv. Vida pred stoletji – lani udarniško obnovili in uredili svoj mali gasilski dom, zdaj pa so vse sile vpregli v ureditev ceste proti Podpeči. Lansko leto je že dočakal asfalt kar kilometer dolg spodnji del ceste, letos pa so se spopadli še s preostalim 800 metrov dolgim in najzahtevnejšim gornjim delom. Kot nam je povedala predsednica gradbenega odbora in ena najzaslužnejših pri projektu Anica Vehar, je bila gradnja tega odseka pravcati udarniški podvig: »Celotno traso smo razširili za kak meter, zraven pa še zmanjšali ovinek nad Drašlerjevo dolino. Odpeljana sta bila kar 102 tovrnjaka materiala. Pri tem se moramo še posebej zahvaliti SCT-Kamolomu Preserje, ki je dal stroje, in Mineralu Podpeč (ter njegovemu Marjanu Svetetu) za pomoč pri miniranju. Vso zahvalo zaslužijo tudi sami krajski, brez katerih ne bi bilo nič. Med temi še posebej Bojan in Izidor Pristavec, France Gruden, Anton in Vid Šeškar, Jože Repar, Matija Jerina, Vili Mazi, Marko Gor-

sič, Jože Rupnik, Ivan Jarc, Ivan Rogelj in Zvone Žagar. Če bi vse delo, ki smo ga opravili odtehtali z denarjem, bi to zneslo najmanj kakih sto starih milijard! Zdaj je

ugotavlja aktivni krajevni delavec Janez Cerk, ki je sicer prepričan, da je voda v Virju dobra. O (ne)uporabnosti vode gospodinjstva sproti obvešča območni vo-

Preserje: Zgledno udarništvo in slaba voda

na potezi Komunalno podjetje Ljubljana, da položi asfalt. Če ne bi bilo takšnega slabega vremena, bi bil asfalt že gotov.«

Kdaj boljša voda?

Kot vedo povedati Preserčani, njihova vas leži na samem pragu krasa. Od tod značilne kraške police in »votli« hribi, če posebej ne omenjamo njihove ponikve, ki je še očitnejši primer kraških tal: na eni strani hriba voda priteka, že na drugem koncu pa prenikne. Najbrž prav zato tudi slaba, oporečna voda, s katero se že dolga leta otepajo Preserčani.

»Količinsko je vode več kot dovolj, toda novo črpališče v Virju žal ne dela kot bi moralo, zato je voda še vedno oporečna.«

dovod Podpeč-Preserje-Notrnaje-Vnanje Gorice.

Novo teniško igrišče

Vsekakor pa imajo v Preserju več sreče pri splošni preskrbi. Še zlasti odkar se je »pojavi« zasebna trgovina tudi v bližnjem Kamniku pod Krimom. Kraj ima že nekaj let tudi novo moderno osnovno šolo, ki jo obiskujejo otroci praktično iz vse okolice, celo z Rakitne. Pomembna, najnovejša pridobitev pa je tudi novo asfaltirano teniško igrišče zraven Emonine trgovine, ki ga je zgradilo preserško športno društvo. Tamkajšnje društvo upokojencev pa se je za nameček pridno lotilo še gradnje lastnega balinišča.

BRANKO VRHOVEC